

USNESENÍ

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Ireny Noskové a soudců JUDr. Zoji Dvořákové a Mgr. Zdeňka Lehovce v právní věci

žalobce: **ČEZ Distribuce, a.s.**, IČO: 24729035,
sídlem Děčín IV - Podmokly, Teplická 874/8,
zastoupen Mgr. Vítem Stehlíkem, advokátem
sídlem Na Příkopě 854/14, 110 00 Praha 1 - Nové Město,

proti

žalovanému: **OTE, a.s.**, IČO: 26463318,
sídlem Praha 8 - Karlín, Sokolovská 192/79,
zastoupen JUDr. Martinem Klímlem, advokátem
sídlem U Prašné brány 1078/1, 110 00 Praha 1 - Staré Město

o zaplacení 871 829 200 Kč s příslušenstvím a o zaplacení 2 584 111 121 Kč s příslušenstvím, k odvolání žalobce i žalovaného proti usnesení Obvodního soudu pro Prahu 8 ze dne 30. května 2019, č.j. 9 C 112/2016 – 239 ve znění opravného usnesení ze dne 23. ledna 2020, č.j. 9 C 112/2016 – 264, a ve znění (doplňujícího) usnesení ze dne 23. ledna 2020, č.j. 9 C 112/2016 – 265,

takto:

- I. Řízení o odvolání žalobce **se zastavuje**.
- II. Usnesení soudu prvního stupně **se** ve výroku IV. o nákladech řízení, napadeném odvoláním žalovaného, **mění jen** tak, že výše náhrady nákladů činí 7 770 196,50 Kč, jinak se v tomto výroku potvrzuje.
- III. Žalobce je povinen zaplatit žalovanému na náhradu nákladů odvolacího řízení částku 96 025,60 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám advokáta JUDr. Martina Klímpla.

Odůvodnění:

1. Usnesením označeným v záhlaví ve znění opravného usnesení ze dne 23.1.2020 a ve znění dalšího usnesení ze dne 23.1.2020 soud prvního stupně výrokem I. zastavil řízení o zaplacení částky 871 829 200 Kč spolu s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně z této částky od 18. 11. 2016 do zaplacení, výrokem II. zastavil řízení o zaplacení částky 2 584 111 121 Kč s úrokem z prodlení z této částky od 19. 1. 2017 do zaplacení, ve výroku III. rozhodl, že po právní moci tohoto usnesení soud věc postoupí k dalšímu řízení Energetickému regulačnímu úřadu, a konečně výrokem IV. uložil žalobci povinnost zaplatit žalovanému k rukám jeho právního zástupce na náhradu nákladů řízení částku 8 712 Kč.
2. Výroky o zastavení řízení a o postoupení věci Energetickému regulačnímu úřadu byly odůvodněny nedostatkem pravomoci obecných soudů v této věci s tím, že sice Nejvyššího soudu vyslovil přímo v této věci v usnesení ze dne 24. 4. 2018, č.j. 23 Cdo 5030/2017-169, závazný právní názor, že pravomoc obecných soudů je dána s ohledem na to, že jde o nárok mající charakter bezdůvodného obohacení, nicméně jeho rozhodnutí bylo vydáno, jak již bylo

uvedeno, dne 24. 4. 2018, zatímco následně dne 15. 1. 2019 došlo k vydání rozhodnutí zvláštního senátu, příslušného k rozhodování některých kompetenčních sporů pod č.j. Konf 45/2017-14. Podle uvedeného rozhodnutí kompetenčního senátu je zapotřebí věc posoudit podle § 52 odst. 2 zákona o POZE, kdy však není na místě z rozhodování správního orgánu vyloučit příslušný spor jen z toho důvodu, že se jedná o spor, jehož základem je bezdůvodné obohacení nebo náhrada škody, neboť se jedná o spory vzniklé právě na základě zákona o POZE. V posuzované věci je pak (podle rozhodnutí Konf 45/2017-14 ze dne 15. 1. 2019) dána *pravomoc ERÚ rozhodovat spory, jejichž předmětem je splnění peněžité povinnosti uložené tímto zákonem nebo sjednané na základě tohoto zákona (§ 52 odst. 2 zákona o POZE)*, když tato pravomoc není omezena jen na případy, kdy jedna ze smluvních stran splnění odmítá, ale dopadá na všechny spory, kdy je rozporována povinnost k peněžitému plnění z titulu smluvního ustanovení sjednaného na základě zákona o POZE. Soud prvního stupně tedy především s ohledem na uvedené usnesení senátu příslušného k rozhodování některých kompetenčních sporů ze dne 15. 1. 2019, č.j. Konf 45/2017 – 14 dospěl k závěru, že řízení o jednotlivých nárocích žalobce je na místě zastavit a věc postoupit Energetickému Regulačnímu úřadu k dalšímu řízení. Výrok o nákladech řízení IV. soud zdůvodnil ust. § 142 odst. 1 o.s.ř. s tím, že přiznal žalovanému náhradu ze čtyři úkony právní služby po 1 500 Kč, když vycházel dle ust. § 8 odst. 1 a 9 odst. 1 vyhl.č. 177/1996 Sb. (dále jen tarifu) z punkta 10 000 Kč, neboť předmětem řízení nebyla podle jeho názoru věc sama, nýbrž pouze otázka pravomoci soudů, dále čtyři paušály a částku odpovídající DPH.

3. Proti tomuto rozhodnutí podali odvolání oba účastníci, přičemž odvolání žalobce směřovalo do výroku II. usnesení, v němž bylo podle námitky žalobce rozhodnuto o zastavení řízení ohledně částky 2 584 1211 Kč s příslušenstvím, zatímco správně mělo být rozhodnuto o zastavení řízení ohledně částky 2 584 111 121 Kč s příslušenstvím, a dále byla namítána absence výroku o vrácení soudního poplatku. Žalovaný naopak brojil proti výroku o nákladech řízení IV.
4. Soud prvního stupně v reakci na odvolací námitky žalobce vydal dne 23.1.20320 nejprve opravné usnesení, jímž opravil částku uvedenou ve výroku II. o zastavení řízení na správných 2 548 111 121 Kč (opravil též označení advokáta, které původně uvedl chybně), a dále vydal téhož dne usnesení (doplňující), jímž rozhodl o vrácení soudního poplatku ve výši 3 280 000 Kč žalobci.
5. V návaznosti na tyto korekce provedené soudem prvního stupně vzal žalobce k výzvě odvolacího soudu své odvolání v plném rozsahu zpět.
6. Odvolací soud proto výrokem I. tohoto usnesení řízení o odvolání žalobce proti usnesení soudu prvního stupně dle § 207 odst. 2 o.s.ř. zastavil.
7. Odvolání žalovaného, jak již bylo uvedeno, směřovalo pouze proti výroku IV. o nákladech řízení. Žalovaný zrekapituloval průběh sporu, poukázal na to, že o náhradě nákladů řízení mělo být rozhodnuto dle § 146 odst. 2 o.s.ř., a uzavřel, že po rozšíření žaloby ze dne 20.1.2017 se předmětem žaloby stala částka 3 455 940 321 Kč, a jednalo se tedy o jasný penězi ocenitelný předmět žaloby – peněžité plnění, jež mělo sloužit jako punktem pro výpočet odměny za jednotlivé úkony právní služby dle § 8 odst. 1 tarifu. Poukázal na to, že žalobce nejen že podal žalobu u obecného soudu, nýbrž k prosazení svého názoru o pravomoci soudů inicioval odvolací a posléze i dovolací řízení, zatímco žalovaný od počátku konzistentně zastával názor, že pravomoc soudů dána v této věci není. Mimosmluvní odměna za jeden úkon právní služby tak měla činit 1 426 700 Kč, přičemž za žalovaného bylo učiněno celkem pět úkonů. Žalovaný proto požadoval, aby odvolací soud změnil napadený výrok o nákladech řízení tak, že mu na

jejich náhradu přizná celkem 8 633 350 Kč (pět odměn, pět paušálních náhrad po 300 Kč a částku odpovídající 21 % DPH).

8. Žalobce se k odvolání žalovaného prostřednictvím svého právního zástupce písemně vyjádřil a uvedl, že rozhodnutí, o něž žalovaný opírá svou odvolací argumentaci, není na tuto věc použitelné, neboť se jednalo o jinou skutkovou situaci. Tam totiž uplatnil žalobce žalobu u soudu přesto, že byla mezi účastníky sjednána rozhodčí doložka, a řízení bylo soudem zastaveno právě s ohledem na existenci uvedené doložky. V tomto případě však žádná rozhodčí doložka sjednána nebyla a otázka pravomoci byla sporná z důvodu zmatené právní úpravy a stejně zmatené a měnící se judikatury, takže o zavinění žalobce nemůže být podle jeho názoru vůbec řeč. Dále žalovaný zdůraznil, že jeho názor na správnost podání žaloby u obecného soudu potvrdil ve svém rozhodnutí přímo v této věci i Nejvyšší soud. Zvrat v judikatuře přineslo až rozhodnutí zvláštního senátu sp.zn. Konf 45/2017, které v obdobné, leč přesto odlišné právní věci judikaturu zásadně změnilo. I z jeho rozhodnutí je však patrné, že dosavadní názor žalobce je i nadále z právního hlediska hájitelný. Z uvedených důvodů navrhl, aby odvolací soud aplikoval na rozhodnutí o nákladech řízení § 146 odst. 1 písm. b) o.s.ř., neboť zavinění není na žádné z procesních stran. Pro případ, že by byl soud jiného názoru, navrhl žalobce, aby bylo s ohledem na všechny okolnosti případu v jeho prospěch aplikováno ust. § 150 o.s.ř., když při podání žaloby vycházel z tehdy známého právního názoru, a tarifní hodnota sporu způsobuje nepřiměřeně vysokou hodnotu odměny za jeden úkon právní služby. V této souvislosti upozornil na rozhodnutí Ústavního soudu ČR sp.zn. I. ÚS 305/03 a II. ÚS 2570/10, jež se zabývají povinností soudu zkoumat při rozhodování o nákladech řízení zkoumáním zvláštních okolností každého konkrétního případu, a dále na řadu rozhodnutí obecných a odvolacích soudů v obdobných situacích, kde bylo uzavřeno, že při zastavení řízení z důvodu nedostatku pravomoci nenáleží žádnému z účastníků náhrada nákladů řízení. V závěru rozporoval též počet realizovaných úkonů i tarifní hodnotu a zdůraznil, že dle usnesení Ústavního soudu ČR sp.zn. III. ÚS 230/04 lze změnit rozhodnutí o nákladech řízení i v neprospěch odvolatele.
9. Poté, kdy zastavil řízení o odvolání žalobce pro jeho zpětvzetí, odvolací soud z podnětu žalovaným podaného odvolání přezkoumal napadený výrok o nákladech řízení dle § 212 a 212a o.s.ř., a aniž nařizoval jednání / § 214 odst. 2 písm. e) o.s.ř./, dospěl k závěru, že odvolání je třeba v zásadě popřát sluchu.
10. Dle ust. § 146 odst. 2 o.s.ř. jestliže některý z účastníků zavinil, že řízení muselo být zastaveno, je povinen hradit jeho náklady. Byl-li však pro chování žalovaného (jiného účastníka řízení) vzat zpět návrh, který byl podán důvodně, je povinen hradit náklady řízení žalovaný (jiný účastník řízení).
11. Dle ust. § 150 o.s.ř. jsou-li tu důvody hodné zvláštního zřetele, nebo odmítne-li se účastník bez vážného důvodu zúčastnit prvního setkání s mediátorem nařízeného soudem, nemusí soud výjimečně náhradu nákladů řízení zcela nebo zčásti přiznat.
12. Vzhledem k tomu, že odvolací soud k iniciativě žalobce, byť tento sám nepodal odvolání, nicméně aplikaci výjimečného ustanovení ve svůj prospěch navrhl v reakci na odvolání žalovaného do výroku o nákladech řízení, dospěl k závěru, že je na místě otázku aplikace ust. § 150 o.s.ř. na rozhodnutí o nákladech řízení reálně zvažovat, vyzval žalovaného, aby zaujal k této otázce písemní stanovisko, přičemž zároveň zaslal odvolací soud žalovanému stejnopis písemného vyjádření žalobce, v němž je aplikace uvedeného liberačního ustanovení navrhována. Učinil tak proto, aby dostal svým „informačním“ povinností, k jejichž splnění nabádá obecné soudy již konstantní judikatura Ústavního soudu ČR (za jiné např. II. ÚS 828/06).

13. Žalovaný se ve své replice vyjádřil k celému obsahu vyjádření žalovaného, poukázal na nesprávnost tvrzení, že by snad na straně žalobce nemělo být shledáno procesní zavinění za zastavení řízení, když to byl on, kdo podal žalobu u nepravomocného orgánu proti žalovanému, jenž byl nucen se takové žalobě bránit, a v souvislosti s tím také na svoji obranu vynakládat finanční prostředky. Zdůraznil, že žalobce jednoznačně zavinil zastavení řízení, a je tedy na něm, aby hradil dle § 146 odst. 2 náklady řízení žalovanému. Poukázal také na stabilitu takového rozhodování o nákladech řízení soudní praxí. Pokud jde o zvažovanou aplikaci ust. § 150 o.s.ř. na rozhodnutí o nákladech řízení, odkázal žalovaný na rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp.zn. 22 Cdo 1040/2015, v němž se uvedený soud vyjádřil tak, že změnu judikatury Ústavního soudu nelze považovat za specifické okolnosti opodstatňující výjimečný přístup vůči určité osobě, nýbrž za typovou situaci, do níž se může dostat každý účastník s totožným či obdobným předmětem řízení. Vyjádřil přesvědčení, že tento závěr se dá vztáhnout i na změnu judikatury Nejvyššího soudu – zvláštního senátu. Ohradil se proti tomu, že by snad zvláštní senát Nejvyššího soudu hodnotil názor, že je v dané věci dána pravomoc soudů, jako hájitelný, když žalobce, podle jeho názoru tento výrok vytrhl z kontextu rozhodnutí. Konečně se vyjádřil i k počtu realizovaných úkonů, z nichž žalobce zpochybňoval účast zástupce žalovaného na soudním jednání, a poukázal na to, že z protokolu o jednání je patrné, že se uskutečnilo za přítomnosti zástupce žalovaného. Navrhl proto, aby odvolací soud změnil napadený výrok usnesení soudu prvního stupně tak, že přizná žalovanému náhradu nákladů v částce 8 633 350 Kč a přizná mu též náhradu nákladů odvolacího řízení.
14. Soud prvního stupně v daném případě sice správně uvažoval tak, že žalovanému náleží náhrada nákladů řízení v tomto „zastaveném“ řízení, nicméně jednak odůvodnil své rozhodnutí nepřiléhavým ustanovením zákona, když na místo správným ustanovením § 146 odst. 2 věta první o.s.ř. odůvodnil výrok o nákladech řízení ustanovením § 142 odst. 1 o.s.ř., a kromě toho se dopustil pochybení i v tom, že při vyčíslení náhrady za právní zastoupení nevycházel z hodnoty předmětu řízení.
15. K pochybení v právní argumentaci odvolací soud poznamenává, že žalobce podal žalobu u soudu, tedy orgánu, jenž nedisponuje pravomocí spor o žalobcem uplatněném nároku rozhodovat (byť to bylo na jisto postaveno až v průběhu řízení na základě rozhodnutí kompetenčního senátu Nejvyššího soudu ČR č.j. Konf 45/2017 - 14 ze dne 15.1.2019), a jednoznačně tak procesně zavinil zastavení řízení na rozdíl od žalovaného, jenž byl do řízení vtažen až tím, že proti němu byla podána u soudu žaloba. Za této situace musí tedy žalobce nést procesní odpovědnost za zahájení řízení u nepravomocného orgánu státu, a je proto také na něm, aby s v souladu s ust. již zmíněného § 146 odst. 2 věta první o.s.ř. nesl na svých bedrech náklady řízení, jež byl nucen účelně vynaložit žalovaný v souvislosti s obranou svých práv. Řízení v dané věci se vůbec nedostalo do stadia meritorního rozhodnutí, a proto nelze odůvodnit rozhodnutí o nákladech ust. § 142 odst. 1 o.s.ř., jež výslovně hovoří o plném úspěchu účastníka ve věci samé.
16. Pokud jde o předmět řízení, soud prvního stupně, zřejmě pod vlivem toho, že obdobným způsobem byl výrok o nákladech řízení argumentován i odvolacím soudem v dříve vydaném usnesení č.j. 70 Co 228/2017 – 132, ocenil předmět řízení položkou 10 000 Kč dle § 8 odst. 1 a § 9 odst. 1 vyhl.č. 177/1996 Sb. (dále jen tarifu) s tím, že předmětem řízení byla jen otázka pravomoci a nikoli věc sama. Nicméně ve světle judikatury soudů všech stupňů včetně soudu Ústavního soudu (např. IV.ÚS 2688/15) či Nejvyššího soudu ČR (např. 32 Cdo 2249/2019), jež zejména v posledních letech výrazně tenduje k tomu, že odměna právního zástupce se vypočítává vždy z předmětu řízení, je-li penězi ocenitelný, je třeba dovodit, že úvaha soudu o tom, že by právní úkony týkající se pravomoci soudu a jejích důsledků, nebyly honorovatelné

podle punkta předmětu řízení – je-li jím peněžitý nárok (a tedy zcela jednoznačně penězi ocenitelné – dokonce penězi vyjádřené – plnění), není správná.

17. Jak je patrné z obsahu spisu, žalobce učinil předmětem řízení nejprve částku 871 829 200 Kč (18.11.2016), ovšem již vzápětí rozšířil žalobu o 2 584 111 121 Kč (20.1.2017) na celkových 3 455 940 321 Kč. Právě tato částka je tedy výchozí pro výpočet odměny za každý právní úkon realizovaný za žalovaného. Odměna za jeden úkon dle § 7 bodu 7 tarifu tak činí 1 426 700 Kč. Advokát žalovaného učinil v řízení před soudem I. stupně celkem čtyři plně honorovatelné úkony právní služby dle § 11 odst. 1 tarifu (převzetí zastoupení, vyjádření k odvolání žalobce, vyjádření k dovolání žalobce a vyjádření ze dne 15.5.2019 – přičemž všechny uvedené úkony byly procesní reakcí na nějaký konkrétní úkon žalobce, nebyly tedy samoučelné) po 1 426 700 Kč a jeden úkon s poloviční sazbou za účast u jednání, na němž ovšem kromě sdělení stanoviska soudu bylo pouze vyhlášeno rozhodnutí, dle § 11 odst. 2 písm. f) tarifu ve výši 713 350 Kč. Žalovanému tak skutečně náleží součet uvedených odměn, dále pět náhrad hotových nákladů dle § 13 odst. 3 tarifu po 300 Kč a částka odpovídající 21 % DPH – celkem 7 770 196,50 Kč. V této souvislosti odvolací soud poznamenává, že obdobný postup zvolil Nejvyšší soud ČR za v zásadě shodné skutkové situace (zastavení řízení pro nedostatek pravomoci soudu) v již citovaném rozhodnutí 32 Cdo 2249/2019, kde rovněž vyčíslil náklady řízení z punktu žalované částky. Odměna byla ovšem v uvedeném případě menší, neboť byla žalována částka o dva řády nižší (45 742 796,81 Kč), než je tomu v této věci, kdy byly předmětem žaloby v součtu téměř tři a půl miliardy Kč. Zejména toto rozhodnutí bylo ostatně při úvaze o náhradě nákladů řízení odvolacímu soudu v této věci vodítkem. Odvolací soud proto změnil dle § 220 odst. 1 o.s.ř. napadený výrok o nákladech řízení jen tak, že stanovil výši náhrady nákladů řízení v částce, která je uvedena shora, ve zbývajícím rozsahu napadený výrok ve znění modifikovaném opravným usnesením dle § 219 o.s.ř. potvrdil.
18. Pokud jde o žalobcem navrhovanou aplikaci ust. § 150 o.s.ř. na rozhodnutí o nákladech řízení, je třeba poznamenat, že odvolací soud se touto myšlenkou velmi intenzivně zabýval a byl jí do jisté míry nakloněn, neboť odměna v řádech milionů se mu jeví ve vztahu tomu, jaké otázky byly doposud v řízení vyřešeny, neadekvátní. Nicméně nemohl odhlédnout od řady rozhodnutí, v nichž Nejvyšší soud v podstatě velmi pregnantně vyjádřil myšlenku, že změnu judikatury (tam judikatury Ústavního soudu) nelze považovat za takové specifické okolnosti případu, jež by odůvodnily výjimečný přístup k účastníku, jehož má povinnost k náhradě nákladů řízení stíhat, a není tedy důvodem pro aplikaci ust. § 150 o.s.ř. ve prospěch takového účastníka (za jiné rozhodnutí sp.zn. 22 Cdo 1040/2015). Platí-li tato myšlenka pro vývoj judikatury Ústavního soudu, nelze ji nevztáhnout také na vývoj judikatury jiného vrcholného soudního orgánu – tedy Nejvyššího soudu ČR, zejména pak jeho „Zvláštního“ senátu. Ostatně nebyl-li si žalobce jist otázkou pravomoci soudu, nic mu nebránilo v tom, aby až do vyřešení pravomoci ponechal jako předmět řízení původně žalovanou částku pohybující se v řádech milionů, a nerozšířoval žalobu na částku dosahující téměř tři a půl miliardy korun, již je adekvátní sazba odměny ve výši bezmála jeden a půl milionu. Kromě vývoje judikatury a následně (až v průběhu řízení) změněnému náhledu dovolací instance na otázku pravomoci, pak nelze na straně žalobce shledat jakýkoli důvod zvláštního zřetele hodný, jenž by mohl sloužit jako argument pro aplikaci liberačního ust. § 150 o.s.ř. Žalobce je mamutím energetickým gigantom se základním kapitálem 60 miliard Kč a s každoročním obratem pohybujícím se rovněž v řádech desítek miliard Kč (v roce 2019 – činil čistý obrat více než 50 miliard Kč – jak vyplynulo z účetní uzávěrky připojené v obchodním rejstříku). Na straně takovéto, zjevně plně prosperující, společnosti by bylo lze jen stěží nalézt jakýkoli ekonomický, sociální či jiný obdobný důvod k tomu, aby tomuto subjektu mohla být prominuta (byť z části) náhrada nákladů řízení, jež spočinula je jeho bedrech v důsledku procesního výsledku řízení (zavinění zastavení řízení).

19. Výrok o náhradě nákladů odvolací řízení je odůvodněn ust. §§ 224 odst. 1 a 142 odst. 1 o.s.ř. Žalovaný byl se svým opravným prostředkem v podstatě úspěšným, byť se domáhal částky o poznání vyšší s poukazem na pět plnohodnotných procesních úkonů (zatímco odvolací soud přiznal pouze 4,5 honorovatelného úkonu), a náleží mu proto náhrada nákladů také ve fázi odvolacího řízení. Tyto náklady jsou tvořeny dvěma odměnami za dva úkony právní služby po 39 380 Kč (odvolání a obsáhlé písemné vyjádření k úvaze o aplikaci ust. § 150 o.s.ř.), přičemž soud vycházel z punkta, jež je rozdílem mezi částkou, jež byla přiznána na nákladech řízení odvolacím soudem, a částkou, kterou přiznal z tohoto titulu soud prvního stupně. Dále byla na náhradě nákladů řízení přiznána dvakrát náhrada hotových výdajů po 300 Kč a částka odpovídající 21 % DPH. Náhrada nákladů je splatná k rukám právního zástupce žalovaného ve smyslu § 149 odst. 1 o.s.ř.

Poučení:

Proti tomuto usnesení **není** dovolání přípustné.

Praha 18. května 2020

JUDr. Irena Nosková v. r.
předsedkyně senátu